

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 882

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN
KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2021

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele Telecomraad VTC aan van 14 oktober 2021, waar een discussie over de AI-verordening (*Artificial Intelligence Act*) centraal stond. Tevens informeer ik u hierbij ook over de voortgang op de *Data Governance Act*.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
S.A. Blok

AI-verordening

Beleidsdebat

Tijdens het beleidsdebat heeft de Raad van gedachten gewisseld over het juridisch raamwerk en de uitdagingen van effectieve implementatie van de AI-verordening. De Raad benadrukte het horizontale karakter van de AI-verordening en adresseerde de vraag of deze voldoende waarborgen biedt om gezondheid, veiligheid en fundamentele rechten te beschermen. Het debat over de effectieve implementatie richtte zich op de vraag of de AI-verordening voldoende juridische zekerheid biedt voor de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen door bedrijven en overheden, in hoeverre er ruimte is voor het simuleren van het gebruik van innovatieve Artificial Intelligence (AI) door het mkb, en of er behoefte is om acties ter ondersteuning van onderzoek en innovatie verder te harmoniseren op EU-niveau. Het voorzitterschap benadrukte het belang van deze gedachtewisseling om politieke sturing te geven aan toekomstige discussies over de AI-verordening in de Raad.

De Europese Commissie (hierna: Commissie) gaf aan dat de AI-verordening een belangrijke stap is om samen met internationale partners wereldwijd ethische AI te ontwikkelen. Dit is ook van belang om het concurrentievermogen van de EU ten opzichte van de rest van de wereld te versterken. De Commissie gaf aan dat AI enorme kansen met zich meebrengt en dat het belangrijk is om de ontwikkelingen van AI gepaard te laten gaan met Europese waarden om vertrouwen te creëren. Als er vertrouwen is en een duidelijk juridisch raamwerk zal dit de toepassing van betrouwbare AI ten goede komen en zekerheid bieden om investeringen in AI te genereren. Het borgen van de doelstellingen van de AI-verordening om vertrouwen te creëren en tegelijkertijd innovatie te stimuleren is uitdagend, maar het één sluit het ander niet uit. De Commissie benadrukte dat de AI-verordening is gebaseerd op een risico gebaseerde aanpak. Met deze gerichte aanpak vallen AI-systemen in diverse categorieën: AI-systemen zijn verboden, hebben een hoog risico, vragen aanvullende transparantie eisen of hebben een minimaal risico. AI-systemen in de laatste categorie geven een minimaal risico voor de rechten of veiligheid van burgers. De verordening stelt geen verplichtingen aan deze categorie. Een voorbeeld zijn AI gebaseerde spamfilters. Verwacht wordt dat de meerderheid van AI-systemen in deze categorie valt. De Commissie onderstreepte dat een horizontale aanpak noodzakelijk is om ongewenste fragmentatie door verschillende aanvullende juridische kaders van lidstaten te vermijden en gaf aan dat sectorale bijzonderheden hierin ook worden meegenomen. De verordening is van toepassing op alle AI-systemen die in de EU op de markt worden gebracht of in gebruik worden genomen, ook als de ontwikkeling in derde landen heeft plaatsgevonden. De Commissie gaf aan dat ze met extra aandacht zal kijken naar de lastendruk voor bedrijven en dat gekeken zal worden naar instrumenten om bedrijven te helpen. Steun voor de ontwikkeling van innovatieve AI, het mkb en startups wordt gefaciliteerd door de *regulatory sandboxes*¹ in de AI-verordening, het Gecoördineerd Actieplan AI, en door de *Horizon Europe* en *Digital Europe* programma's.

Tijdens de discussie gaven vrijwel alle lidstaten aan dat het essentieel is dat de AI-verordening de juiste balans heeft om fundamentele rechten te beschermen en om voldoende ruimte te laten voor de ontwikkeling van innovatieve AI. Veruit de meeste lidstaten, waaronder Nederland,

---

¹ Regulatory sandboxes zijn gecontroleerde omgevingen waar de ontwikkeling, het testen en het valideren van AI-systemen worden gefaciliteerd voordat deze op de markt worden gebracht of in gebruik worden genomen.

steunden de horizontale aanpak van de AI-verordening om fragmentatie op de Europese interne markt te voorkomen en de bescherming van fundamentele rechten in de EU te borgen. Tegelijkertijd gaven enkele lidstaten aan dat er aandacht moet uitgaan naar specifieke domeinen, waaronder rechtshandhaving. Nederland onderstreepte dat de AI-verordening, door alleen mensgerichte en betrouwbare AI op de interne markt toe te laten, de EU de mogelijkheid geeft om wereldwijd de standaard voor betrouwbare AI te zetten en het concurrentie- en innovatievermogen van de EU te stimuleren. Vrijwel alle lidstaten, waaronder Nederland, vroegen aandacht voor het belang van verduidelijking van de gehanteerde definities en de reikwijdte van het voorstel, en benadrukten dat de AI-verordening voldoende rechtszekerheid moet bieden. Tevens werd het belang van consistentie tussen de AI-verordening en andere regelgeving zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) benadrukt. Veel lidstaten, waaronder Nederland, uitten zorgen over het effect van de AI-verordening op het mkb en innovatie bij de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen door het Europese bedrijfsleven. Verder werd ook onderstreept dat administratieve lasten, met name voor het mkb, beperkt moeten blijven. De rol van *regulatory sandboxes* moet versterkt worden om het mkb en startups te ondersteunen en om innovatie te stimuleren. Nederland heeft aangegeven dat de *Test and Experimentation Facilities* en *European Digital Innovation Hubs*² benut kunnen worden om AI-systemen te testen om uitdagingen rondom effectieve implementatie van de AI-verordening te adresseren. Een aantal lidstaten bracht in het kader van toezicht op dat de rol van lidstaten in de *European Artificial Intelligence Board* verduidelijkt en versterkt mag worden.

Data Governance Act (DGA)

Graag bericht ik u, conform toezegging in de geannoteerde agenda³, over de voortgang op de *Data Governance Act* (DGA). De lidstaten hebben op 1 oktober jl. in Coreper ingestemd met het onderhandelingsmandaat van de Raad voor de DGA. Het Sloveens voorzitterschap is inmiddels gestart met de trilogie. De eerste trilogie vond plaats op 20 oktober jl. De volgende trilogie, waarin de partijen een akkoord hopen te sluiten, vinden naar verwachting plaats in november.

Nederland heeft zich actief ingezet voor verbeteringen in de tekst van het onderhandelingsmandaat, conform de inzet in het BNC-fiche⁴, ten opzichte van het voorstel van de Commissie. Zo is de definitie van datatussenpersonen toegespitst op diensten die als hoofddoel om de totstandkoming van een zakelijke of juridische relatie voor datadeling tussen twee of meer partijen te faciliteren. Hiermee richt de reikwijdte zich op bedrijven die de rol van tussenpersoon in de data-economie vervullen, ongeacht de grootte van die bedrijven. Zij moeten die functie op neutrale wijze vervullen. De data die een tussenpersoon in het kader van de bemiddelingsdienst ontvangt, mag alleen maar voor dat doel gebruikt worden. Dat is in het belang van de datahouder en het datasubject. Daarnaast zijn de eisen voor het label voor de zogenaamde data-altruïstische organisaties verscherpt, waar burgers en organisaties data voor een algemeen belang mee kunnen delen, zodat het label meer garant staat voor verantwoordelijk en vertrouwd datagebruik door deze organisaties. De Commissie moet samen met relevante partijen komen tot

² In experimenteerruimtes zoals *regulatory sandboxes*, *Digital Innovation Hubs* (DIH) en *Test and Experimentation Facilities* (TEF), kunnen bedrijven en andere (publieke) organisaties testen of hun AI-systemen – nog voordat ze in gebruik worden genomen – aan de geldende verplichtingen voldoen.

³ Kamerstuk 21 501-33, nr. 875.

⁴ Kamerstuk 22 112, nr. 3016.

een gedragscode en het voldoen aan deze gedragscode wordt een voorwaarde voor het verkrijgen van het label. Ook is er op verschillende plekken in het voorstel meer aandacht gekomen voor transparantie in de dataketen bij ongeoorloofd datagebruik, door middel van een meldplicht richting de originele verstrekker van niet-persoonlijke data in het geval van zulk ongeoorloofd datagebruik. Bovendien borgen de aanpassingen het gebruik van data in de onderzoeksactiviteiten van Toegepast Onderzoek Organisaties (zgn. TO2-instellingen) en is de rol van de Europese Data-innovatie Raad versterkt. De samenhang met andere wetgeving is op enkele punten verduidelijkt.